

KRONIKĄ

1978 m. birželio 13 d. Vilniaus V. Kap-suko universiteto Filologijos fakulteto Moks-lo tarybos posėdyje VU Anglų filologijos ka-tedros dėst. Stefanija Gražina Rosinienė ap-gynė filologijos kandidato disertaciją „Žmo-nių apibūdinimas zoonimais lietuvių kalboje“.

Darbo vadovas – VU Kauno filialo Lietuvių kalbos ir literatūros katedros filol. kand. V. Žulys. Oficialieji oponentai: LTSR MA Lietuvių kalbos ir literatūros instituto filol. dr. A. Sabaliauskas ir Rygos P. Stučkos universiteto filol. kand. R. Bertulis. Di-sertaciją recenzavo Šiaulių K. Preikšo peda-goginio instituto Lietuvių kalbos ir literatū-ras katedra.

Disertacijos tikslas – nustatyti lietuvių zoonimų (arba zoosemizmų) inventorių ir perkeltines reikšmes, nustatyti, kurie zoose-miniai simboliai yra grynai lietuviški ir kurie bendri daugeliui Europos kalbų. Autorė nau-dojasi naujaisiais semantikos tyrimo me-todais (komponentiniu ir kt.), atliko vertin-gą eksperimentinį tyrinėjimą.

LTSR Paminklų apsaugos ir krašto-tyros draugijos respublikinė ekspedicija 1978 m. vasarą vyko į Molėtų raj. rinkti vietovar-džių ir žodžių didžiajam lietuvių kalbos žo-dynui. Ekspedicijos vyr. vadovas LTSR MA filol. kand. A. Vanagas. VU lietuvių kalbos ir literatūros specialybės studentai buvo pa-siskirstę grupėmis. Alantos apylinkėje stu-dentams vadovavo filol. kand. R. Venckutė. Grupė surinko apylinkės vietovardžius ir var-dyną, užpildė dvi anketas. Daug žodžių su-rinko R. Kubiliūtė ir D. Punytė. Suginčių apylinkėje dirbo doc. A. Pupkio vadovauja-

ma grupė. Ji dirbo tą patį darbą, kaip ir ki-tos grupės, ir, be to, dar rinko medžiagą Europos kalbų atlasui.

Kita studentų grupė atliko dialektolō-ginę praktiką Akmenės rajone (Viekšniuose, Klykoliuose ir Vegeriuose). Vadovavo doc. A. Girdenis. Grupė apie šnektų fonetiką ir morfologiją surinko per 2000 žodžių, apie 700 vietovardžių, labai daug rišiosios kalbos tekstų. Gerai dirbo Z. Butkutė, B. Janušauskaitė, B. Jasiūnaitė, I. Remenytė, E. Ston-čiūtė.

Didžiausia kalbininkų grupė dirbo Jo-navos raj. Upninkų apylinkėje vykusioje kom-pleksinėje kraštotyryninkų klubo ekspedici-joje. Vadovavo asp. B. Stundžia. Surinkta per 3500 žodžių, apie 1300 vietovardžių, 1000 zoonimų ir pravardžių. Ypač gerai dirbo L. Barzdonytė.

1979 m. vasario 26 d. penkiasdešimt metų jubiliejaus proga respublikos kalbinin-kai sveikino Vilniaus universiteto Baltų fi-lologijos katedros profesorių Vincą Urbutį. Jubilias apdovanotas Lietuvos TSR Aukš-čiausiosios Tarybos Prezidiumo garbės raštu.

Prof. V. Urbutis – žymus bendrosios kalbotyros, žodžių darybos ir onomastikos, etimologijos, istorinės leksikologijos, antropo-nimikos specialistas, respublikos, Tarybų Sąjungos ir užsienio leidiniuose paskel-bęs apie pusšimtį mokslo straipsnių, 1978 m. išleidęs stambų teorinį veikalą „Žodžių darybos teorija“.

Respublikos kalbininkai, sveikindami profesorių Vincą Urbutį, linkėjo jam kūry-binės sėkmės, vaisingo darbo.

1979 m. kovo 28–29 d. Vilniaus universiteto Filologijos fakultetas minėjo Vilniaus universiteto įkūrimo 400-ąsias metines. Fakultete įvyko jubiliejinė konferencija „Aktualiosios kalbotyros problemos“. Plenariame posėdyje pranešimus skaitė A. Girdeinis („Aukštaičių vokalizmo raidos fonologinės prielaidos ir sąlygos“), A. Gudavičius („О семантическом согласовании как основным законе синтагматики“), V. Mažiulis („Dėl indoeuropiečių kalbų diftongų“), K. Musteikis („Субстантивация слов с отвлеченным значением состояния в литовском языке“), Z. Zinkevičius („Kelios pastabos žemaičių tarmės genėzės klausimu“). Toliau buvo dirbama sekcijose. Kalbos istorijos sekcijoje (pirmininkas Z. Zinkevičius) pranešimus skaitė M. Sivickienė („Лингвогеографическая характеристика литуанизмов русских говоров Литвы“), V. Bogušis, N. Malinauskienė, B. Zindžiūtė („Vilniaus Universiteto dienoraščio istorinė-lingvistinė charakteristika“), R. Mironas („Lietuvių kalbos vartiniai skoliniai iš antikinių kalbų“), L. Palmaitis („The Problem of Changing Language structure: Gender in Baltic and Indo-European“), V. Rimša („Kai kurie baltų-trakų asmenvardžiai“), B. Stundžia („Giminės kategorija lietuvių kalbos gramatinėje sandaroje“), R. Venckutė („Abliautas ir umliautas“).

Fonetikos ir morfologijos sekcijoje (pirmininkas A. Girdeinis) pranešimus skaitė Z. Pavilionienė, T. Plakunova, A. V. Jankūnas, O. Kosienė („Priegaidžių opozicija dvi-garsinėse uteniškių galūnėse“), J. Mickonis („Bendrines lietuvių kalbos konstatuojamojo sakinio intonacijos pagrindinis tonas“), M. Strimaitienė („Kiekybinės lietuvių ir anglų priebalsių junginių charakteristikos rišliuose tekstuose ir žodyne“), B. Svecevičius („Bendrines lietuvių kalbos prozodijos ir intonacijos klausimu“).

Sintaksės sekcijoje (pirmininkas V. Labutis) pranešimus skaitė Z. Banelis („Apie kauzatyvinę opoziciją *laužt* : *lūžt*“), V. Būda („Neprijungti lietuvių kalbos šalutinio dėmens formos sintaksiniai vienetai“), E. Geniušienė („Reflexive decausatives?“), L. Kat-

kuvienė („Pagrindiniai lietuvių kalbos beasmenių veiksmažodinių sakinių modeliai ir jų ekvivalentai rusų bei lenkų kalbose“), J. Kilius („Apie vietos reikšmių neutralizaciją lietuvių ir vokiečių kalboje“), V. Labutis („Predikatumas ir žodžių junginys“), L. Valeika („Apie objektinį veiksmažodinių daiktavardžių valdymą lietuvių kalboje“).

Leksikos ir stilistikos sekcijoje (pirmininkas K. Zuperka) pranešimus skaitė M. Kudrevcevas, È. Lasan, Ž. Lečickaja, R. Rozina, G. Karpuvienė, B. Piesarskas, G. Rosinienė („Zooniminis žmogaus apibūdinimas lietuvių kalboje“).

Iš viso perskaityta per 80 pranešimų. Konferencijos programa ir pranešimų tezės išleistos atskiru leidiniu („Aktualiosios kalbotyros problemos“). – V., 1979, 196 p.).

1979 m. balandžio 17 d. TSRS MA Slavistikos ir baltanistikos instituto sektoriaus vadovas Viačeslavas Ivanovas apgynė daktaro disertaciją „Indoeuropiečių kalbų veiksmažodžio formų dvejų serijų atspindžiai baltų ir slavų kalbose“.

Oficialieji oponentai: Minsko V. Lenino universiteto profesorius dr. A. Suprunas, LTSR MA akademikas prof. dr. V. Mažiulis ir LTSR MA Lietuvių kalbos ir literatūros instituto vyr. mokslinis bendradarbis dr. A. Sabaliauskas. Disertaciją recenzavo TSRS MA Kalbotyros institutas.

Disertacijos tikslas – iškelti tuos baltų veiksmažodžio bruožus, kurie gali būti interpretuojami kaip atspindys ankstyvosios sistemos, bendros archainiams indoeuropiečių dialektams. Tyrinėjimas yra naujas ir originalus, nes čia pirmą kartą veiksmažodžių paradigmos, rekonstruojamos baltų prokalbei, gretinamos su archaiškesnėmis formomis, siejamomis su analogiškais vadinamųjų anatoliškųjų (hetitų ir kt.) kalbų reiškiniais.

1979 m. kovo 22 d. įvyko VU Filologijos fakulteto XXXI SMD konferencija. Lietuvių kalbos ir baltų filologijos būrelis pateikė 12 darbų.

Kalbų sekcijoje pirmoji vieta paskirta IV k. stud. D. Ulcinskaitėi už darbą „Dvivalso *ie* distribucija ir atsiradimo sąlygos“

(moksl. vad. doc. A. Girdenis). Antroji vieta paskirta III k. stud. S. Ambrazui už darbą „Galūnių darybos veiksmažodžių abstraktai M. Daukšos „Postilėje“ (moksl. vad. prof. V. Urbutis). Trečioji vieta paskirta III k. stud. Z. Butkutei už darbą „Pridėtinių j, v paplitimas ir jų atsiradimo sąlygos lietuvių kalbos tarmėse“ (moksl. vad. doc. A. Girdenis).

Lietuvos TSR Respublikiniame studentų humanitarinių darbų konkurse LTSR aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos ir LLKJS CK medaliu apdovanoja Vilniaus universiteto studentė Žukaitė Rūta už darbą „Veiksmažodžių vyti „ginti“ ir vyti „sukti“ homonimiškumas dabartinės kalbos požiūriu (distribucinė analizė)“. Aukštojo ir specialiojo mokslo ministerijos ir LLKJS CK pirmojo laipsnio diplomą laimėjo Vilniaus universiteto studentė Augulytė Milda už darbą „Negimininių formų sintaksinės funkcijos tarybinėje periodikoje“, o trečiojo laipsnio diplomu apdovanoja Šiaulių K. Preikšo pedagoginio instituto studentė

Jokimčiūtė Genovaitė už darbą „Veiksny dabartinėje lietuvių literatūrinėje kalboje“. Antrojo laipsnio diplomu apdovanoja Vilniaus universiteto studentė Timofejeva Elena už darbą „Smotrickio gramatika“.

1979 m. rugsėjo 19–22 d. vyko sąjunginė mokslinė konferencija „Pažangioji mintis šalies universitetų istorijoje“, skirta Vilniaus universiteto 400 metų jubiliejui. Istorijos ir filologijos sekcijoje (vadovas – profesorius K. Navickas) Vilniaus universiteto Lietuvių kalbos katedros profesorius J. Palionis skaitė pranešimą „Vilniaus universitetas ir lietuvių kalbotyra“. Įdomius pranešimus skaitė ir universiteto svečiai. Leipcigo K. Markso universiteto profesorius R. Ekertas skaitė pranešimą „Baltoslavika Vokietijos Demokratinėje Respublikoje“, o TSRS Mosklų Akademijos Slavistikos ir baltikanistikos instituto profesorius V. Ivanovas – „Rusiškoji baltistika“.

Irena Bilevičiūtė, Danutė Tarvydaitė